

Salong radik

Borgerskapet spiller hovedrollen når kunstnerduoen Goksøyr & Martens lager teater av fenomenet huskonserter.

TEATER

Av Olav Brostrup Müller (tekst) og Linda Bournane Engelberth (foto)

Gipsornamenter langs taklistene, hvitmalte vegger, parkett på gulvet.

Det kunne ha vært en besteborgerlig leilighet på Frogner, Singsaker eller Kalfaret. Men vi er altså i teateret, halvt i rollen som betalende publikummere – halvt som «inviterte til huskonsert».

Et cateringfirma har ordnet med maten. Vertinnen, riktignok en skuespiller, står i døren og tar imot oss gjestene, mens hun som skal opptre, en svært ekte konservatoriestedent, står og varmer opp i et hjørne av «stuen».

Forvirrende? Selvfølgelig. Men slik er altså utgangspunktet for Torshovteatrets

stykke «Salong», som har premiere i Oslo i kveld.

Det er kunstnerduoen Goksøyr & Martens som har hatt regien, og sentralt i forestillingen står altså fenomenet huskonserter – i finere kretser også kjent som *salong*.

Huskonsert

– Huskonserter er mer utbredt enn vi har vært klar over, sier regissør Camilla Martens.

– Det forteller noe om den gode økonomiske situasjonen Norge har vært i de siste årene, at disse gamle trendene som en gang tilhørte borgerskapet har blitt tatt opp igjen, også av middelklassen.

I forbindelse med forberedelsene til stykket, har hun – sammen med sin medregissør Toril Goksøyr – vært til stede på en rekke huskonserter de siste årene. Nøkkelen inn til huskonserternes lukkede verden har vært blokkfløytisten Ingeborg Christophersen, som ofte tar slike oppdrag selv – og i tillegg altså spiller i stykket.

– Som regissører er vi alltid på vakt når det gjelder teatraliserte situasjoner eller ritualer, sier regissør Camilla Martens som fikk ideen om etter en huskonsert for 5-6 år siden.

– Vi kunne sikkert ha satt opp forestillingen på et galleri og kalt det en performance. Det koker egentlig ned til hva man ønsker å kalle ting. I stedet inviterer vi til en huskonsert på Torshovteatret, som er nøyaktig like lang som virkelighetens huskonserter pleier å være – inkludert servering og taler midt i, slik det ofte pleier å være.

Småprat

En forventningsfull summing

FAKTA

Goksøyr & Martens:

■ Norsk kunstnerduo bestående av Toril Goksøyr og Camilla Martens.

■ Utdannet ved Statens Kunstakademi og har siden 1997 drevet prosjektet Goksøyr & Martens.

■ Kjent for å benytte seg av dokumentariske verktøy i sitt regiarbeid.

■ Har tidligere satt opp flere andre stykker i grenselandet teater/dokumentar, blant annet «Biografi» (2002), «Villanden» (2006) og «Ønskekonsert» (2008).

■ Skapte debatt da de lot en skuespiller med Downs syndrom spille hovedrollen i «Askepott» (2004).

■ «Salong» (2009) er deres femte samproduksjon med Nationaltheatret. Stykket har premiere på Torshovteatret i kveld.

brer seg i rommet, i minuttene før dagens underholdning – en ung konservatoriestedent – blir presentert.

– Gud, så godt du ser ut, sier en velkledd dame.

– Jeg har helt sluttet å spise biff, sier en av de andre gjestene.

En litt eldre bror prøver å skjenke et lite barn rødvin.

Småpratet rundt oss er av mistenkelig lettgjennkjennelig karakter:

– Vet du, jeg er så glad jeg er norsk, med det systemet vi har.

På stolene rundt oss har venner og familie tatt plass, mens vi fortsatt venter på vertinnens far. Hun unnskylder seg for øvrig for at vertskapet ennå ikke har «kommet på plass i det nye huset».

Borgerskapets liv er kopiert ned i minste detalj – helt ned til naboen i underetasjen, som midt under en lyrisk blokkfløytesolo, setter i gang med slagbor og hammer.

Slik, formodentlig, er det det foregår – i hvert fall hvis vi skal tro kunstnerduoen Goksøyr & Martens, som med forestillingen har tatt mål av seg å dokumentere de privilegertes liv.

Intervjuer

– Utgangspunktet var at vi hadde et ønske om å fortelle om ett sammenhengende liv, satt sammen av flere ulike intervjuer med gutter og menn i alderen 7 til 70, forteller Toril Goksøyr.

– I utgangspunktet intervjuet vi menn som levde vidt forskjellige liv, men oppdaget etter hvert at det var de intervjuobjektene som var mest privilegerte, eller «ressurssterke», som var mest interessante – særlig fordi vi har job-

DUO: Regissørene Camilla Martens (t.v.) og Toril Goksøyr traff hverandre på

bet med helt motsatte historier tidligere.

– Vi så at mange av disse tekstene, basert på intervjuer med menn, fungerte overraskende godt når de var lagt i munnen på kvinner. Derfor har forestillingen litt overraskende blitt historien om en familie. Hovedpersonen i stykket er en kvinne, nemlig kveldens vertinne, forteller Camilla Martens, som også mener forestillingen kan ses

som en karikatur av regissørene selv:

– I intervjusituasjonene har jo alltid en kvinne vært representert, nemlig en av oss. Vertinnen i stykket inntar noe av den samme rollen vi hadde under intervjuene, med stadige utsagn av typen «det vil jeg høre mer om», «fortell meg mer om det», forteller Martens til Klassekampen.

Realisme-prosjekt

Selv kaller de det journalistisk arbeid, metoden de har brukt for å komme fram til sceneteksten de bruker i stykket. I all hovedsak er den basert på direkte avskrift av intervjuer, en teknikk Goksøyr & Martens har brukt tidligere, sist i stykket «Øn-

«Folk snakker jo så rart, det går ikke an å skrive sånn»

TORIL GOKSØYR, REGISSØR

MØBLERT: Huskonsert på beste vestkant i stykket «Salong».

FOTO: GISLE BJØRNEBY

VERTINNE: Mye å gjøre for kveldens vertinne, til tross for innleid cateringhjelp. F.v.: Ågot Sendstad og Birgitte Larsen.

FOTO: GISLE BJØRNEBY

Kalenderne

Statens kunstakademi, og har siden 1997 jobbet med teater i grenselandet mellom dokumentar og dramatikk.

skekonserter» som gikk på Nationaltheatrets amfiscene tidligere i år.

– Vi har tatt opp alle intervjuene på bånd, og logget alt materialet i etterkant – til sammen ble det mange hundre sider med tekst. Vi hadde tenkt å gi den til en forfatter, slik at den kunne omformes til litteratur – men fant ut det ikke var behov for å skrive dramatikk, men heller bare klippe og lime i det intervju materialet vi hadde, forteller Goksøyr.

Målet med å gjøre det på denne måten, er å bringe en større følelse av realisme inn i teateret, forteller kunstnerduoen.

– Folk snakker jo så rart, det går ikke an å skrive sånn. Og når vi har ønsket å gå for en

«Huskonsertene forteller noe om den gode økonomiske situasjonen Norge har vært i de siste årene».

CAMILLA MARTENS, REGISSØR

form som søker mot en følelse av realisme, tilfører Ingeborg Christophersen, altså musikeren vi bruker i stykket, et slags hyperrealistisk element, sier Goksøyr.

Ekte situasjon

Med realismen – og et manus basert på ekte menneskers betroelser – følger oss faren for å fornærme enkelte av sine tidligere intervjuobjekter. For det er ikke nødvendigvis et

flatterende bilde som tegnes av borgerskapet og deres huskonserter i stykket.

– Vi er ikke redd for at intervjuobjektene våre skal føle seg hengt ut eller misbrukt, for kontrakten er veldig klar. Det er vi nødt til, for nettopp når man jobber med andre mennesker er det viktig å ivareta dem på en skikkelig måte. For øvrig bruker vi så korte utdrag av gangen, at jeg tviler på at de færreste av in-

tervjuobjektene vil klare å kjenne seg igjen.

– Våre fordommer mot øvre middelklasse og den gode smaken blir i stor grad innfridd. Er det et problem?

– Vi viser livet slik det faktisk er. Det er ikke mye *shocking news* her, for å si det sånn. Vi har forsøkt å komme så nær virkeligheten som mulig, sier Toril Goksøyr, før hun fortsetter:

– Du kan si at vi stiller ut en situasjon. I tradisjonell dramatikk er det helst slik at publikum i løpet av stykket skal gjennom et voldsomt løp, der de kommer ut på den andre siden med en eller annen form for ny innsikt. Men slik er det heller ikke livet.

olav.brostrup@klassekampen.no

NASJONAL JAZZSCENE

22.-24. JAN. KR. 170/110 PR. KVELD

SESONGÅPNING 2009: EUROPEAN JAZZ NIGHTS

Torsdag 22:
Laia Genc Trio (D), Kornstad/Balke/Flaten/Strønen (N)
Fredag 23:
Andrea Marcelli Trio (I), Boi Akih (NL)
Lørdag 24:
Brigada Bravo & Diaz (ES), Lucia Recio & Denis Charolles (FR), Iiro Rantala New Trio (FIN)

FESTIVALEN ER ET SAMARBEID MELLOM: LE CENTRE CULTUREL FRANCAIS, FINSK-NORSK KULTURINSTITUTT, THE ITALIAN CULTURAL INSTITUTE, ROYAL NETHERLANDS EMBASSY, SPANISH EMBASSY, THE GOETHE INSTITUTE, NORSES MUSIKKHØGSKOLE OG NASJONAL JAZZSCENE

LØRDAG 31. JANUAR KR. 180/130

OLA KVERNBERG TRIO

PLATESLIPP!
Bebop, folkemusikk, bluegrass, modaljazz!

OLA KVERNBERG - fiolin
STEINAR RAKNES - bass
ERIK NYLANDER - trommer

HVER MANDAG I FEBRUAR:

MORTEN QVENILD SESSIONS

02.02: MED ARVE HENRIKSEN, ER-LAND DALEN, MARTIN HORNTVETH
09.02: MED HARALD FRØLAND, JO BERGER MYHRE
16.02: MED STÅLE STORLØKKEN, HELGE STEN + TRINITY
23.02: MED KIM HIORTØY, PER ODD-VAR JOHANSEN

19.-21. FEBR. KR. 170/120 PR. KVELD
FESTIVALLPASS 300/250

PETER BRÖTZMANN

CHICAGO TENTET FESTIVAL
PETER BRÖTZMANN, MATS GUSTAFSSON, JOHANNES BAUER, KEN VANDERMARK, PER-ÅKE HOLMLANDER, FRED LONBERG-HOLM, MICHAEL ZERANG, PAAL NILSSEN-LOVE, JEB BISHOP, KENT KESSLER, JOE MCPHEE

PROGRAMMET VIDERE:

22.-24.01 EUROPEAN JAZZ NIGHTS

28.01 HARDKÅR 2009 - NORSES MUSIKKHØGSKOLES STUDENTER OG LÆRERE

29.01 BALÁZS ELEMÉR GROUP

- ARR: UNGARNS AMBASSADE OG TELENOR

31.01 OLA KVERNBERG TRIO

- PLATESLIPP

02.02 MORTEN QVENILD SESSION

03.02 UHØRT! HIJACK

04.02 TORBJØRN ZETTERBERG

HOT FIVE

05.02 BUGGE WESSELTOFT

+ K TRIO

06.02 FRØY AAGRE BAND

07.02 ELEPHANT9

09.02 MORTEN QVENILD SESSION

10.02 UHØRT! MIKROMAUS

11.02 CAROLINE HENDERSON

12.02 MONKS CASINO

Mer: www.nasjonaljazzscene.no

! SESONGKORT !

KUN KR. 1200/700 (Stud.)

Kortet gjelder for alle konserter i regi av Nis

Dørene å. kl. 20. Konstart kl. 21

Bill. i forsalg via Billettservice

www.billettservice.no

VICTORIA

— Karl Johans gt. 35 - Oslo —

www.nasjonaljazzscene.no